

Utbildningsinspektion i Heneskolan

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–5

Inledning

Verksamheten i Heneskolan har granskats och besökts den 4-5 mars 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns på Skolinspektionens webbplats, www.skolinspektionen.se (Tillsyn, Regelbunden tillsyn).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen vilket framgår av Skolinspektionens beslut. Skolinspektionen följer också upp effekterna av inspektionen vid nästkommande inspektion.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Heneskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolorna från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

I Heneskolan intervjuades elever, lärare, rektorer samt föräldrar. Inspektörerna besökte även lektioner i förskoleklass och samtliga årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i skolan utgör underlag för bedömningen.

Beskrivning av skolan

Heneskolan	Antal elever
Förskoleklass	37
Grundskola	233

Källa: Skolans rektor

Heneskolan ligger i lantlig miljö i samhället Hentorp söder om Skövde. Skolan är organiserad i tre spår, Opalen, Rubinen och Smaragden. I varje spår finns två fritidshem integrerade i skolverksamheten, ett för barn i åldrarna 6 och 7 år och ett för barn i åldrarna 8 och 9 år. På skolan finns också för de äldre eleverna en fritidsklubb, Gruvan. Fritidshemmets verksamhet bedöms i rapporten för skolbarnsomsorg. Undervisningen i hem- och konsumentkunskap äger rum i Vasaskolan. Skolan deltar i försöksverksamheten med utbildning utan att tillämpa föreskrifterna om antalet timmar för ämnen och ämnesgrupper i grundskolan. Skolan ingår i Kåkindes samverkansområde.

Helhetsbedömning

Inspektionen visar att det vid Heneskolan huvudsakligen finns goda förutsättningar för elevernas utveckling och lärande. Dock finns en rad områden där skolorna bättre kan ta till vara de goda förutsättningarna som finns för verksamheten, vilket bör leda till att skolorna når längre i arbetet med att uppfylla de nationella målsättningarna för utbildningen.

I ämnena engelska, matematik och svenska genomför eleverna nationella ämnesprov i årskurs 5, vilket ger skolan en bild av måluppfyllelsen i dessa ämnen. Skolan har också en testplan som omfattar olika tester och diagnoser avseende matematik, läsförståelse, stavning och språklig medvetenhet. Testplanen gäller för samtliga elever i årskurserna 1–5. De nationella ämnesproven och testerna gör att skolan kan redovisa elevernas resultat i nämnda ämnen. Däremot saknas en tydlig uppföljning och utvärdering i övriga ämnen. En förutsättning för att skolan ska kunna ha en uppfattning om hur man lyckas med kunskapsuppdraget är att systematiskt följa upp och sammanställa kunskapsresultaten. Ett sådant underlag är också en förutsättning för att kunna göra utvärderingar och analyser och förstå hur lika metoder och arbetssätt i verksamheten står i relation till kunskapsresultaten vid den egna skolan. Heneskolan behöver därför förbättra det systematiska kvalitetsarbetet med kontinuerlig uppföljning, utvärdering och analys av kunskapsresultaten i samtliga ämnen.

Om eleverna inte har kunskap om utbildningens mål begränsar det deras möjlighet att utöva inflytande eller ta ansvar för frågor kring lärandet och undervisningens planering. Vid samtal med elever framkommer att de har god kännedom om kursplanemålen, men också att de saknar kännedom om läroplanens och kursplanernas strävansmål. Kursplanernas uppnåendemål är presenterade för eleverna och är uppsatta på väggarna i de flesta klassrum. Skolan har också bearbetat de nationella målen och konkretiserat dessa för det lokala arbetet. Skolan behöver dock säkerställa att eleverna i högre grad görs medvetna om kursplanernas och läroplanens strävansmål. Skolan behöver också arbeta för att i högre utsträckning göra eleverna delaktiga i planering och utvärdering av den dagliga verksamheten. De elever inspektörerna talar med uppger att de flesta eleverna vid skolan känner sig trygga. Ibland kan det dock vara lite bråkigt men man känner inte till någon mobbing. Skolan bedriver värdegrundsarbete främst med EQ-arbete och med Friends där eleverna deltar i form av kamratstödjare. Rektorerne uppger emellertid att värdegrundsarbetet i stort är händelsestyrt och att systematiken i detta arbete kan öka. Skolan

har också en likabehandlingsplan vilken inte till fullo uppfyller de krav som ställs på en sådan plan.

Skolans rektorer beskrivs av personalen som engagerade och förtrodda med den dagliga verksamheten. Denna rapport visar emellertid på brister och förbättringsbehov inom områden som är rektorernas ansvar. Rektorerne kan därför bli tydligare i sin pedagogiska ledning och ansvarstagande för att skolan som helhet når de nationella målen.

Eleverna har i hög utsträckning tillgång till utbildning i enlighet med författningarna. Dock erbjuds eleverna vid Heneskolan inte elevens val i enlighet med bestämmelserna och svenska som andraspråk erbjuds inte som eget ämne.

Brister som måste åtgärdas

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan utreder inte elevers eventuella behov av särskilda stödåtgärder (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Skolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever).
- Svenska som andraspråk anordnas inte genomgående istället för ämnet svenska för de elever som behöver det (2 kap. 15-16 §§ grundskoleförordningen).
- Elevens val anordnas inte vid skolan (2 kap. 19-20 §§ grundskoleförordningen).
- Skolan gör inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen (2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo94).
- Skolans kvalitetsredovisning uppfyller inte kraven i förordningen (3 och 4 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

Områden som är i behov av förbättringsinsatser

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Skolan bör förbättra de individuella utvecklingsplanerna.
- Skolans verksamhet bör inriktas mer mot läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot.
- Skolan bör förbättra arbetet med att öka elevernas kännedom om målen för utbildningen.
- Skolan bör förbättra arbetet med att utveckla elevernas inflytande och ansvar över sitt eget lärande.
- Skolan bör utveckla sin förmåga att anpassa undervisningen till den enskilde elevens behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

4 (17)

- Skolan bör utveckla systematiken i värdegrundsarbetet.
- Skolan bör organiseras så att det i undervisningen används lärare som är utbildade för den undervisning de i huvudsak ska bedriva.
- Skolan bör förbättra sitt systematiska kvalitetsarbete.

Bedömningar

Nedan redovisas inspektionens bedömningar utifrån en fyrgradig kvalitetsskala enligt följande:

- *Mycket god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav *väl* uppfylls.
- *God* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav i *huvudsak* uppfylls.
- *Mindre god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav endast *delvis* uppfylls.
- *Ej godtagbar* kvalitet innebar en *avsevärd avvikelse* från styrdokumentens mål och krav.

1 KUNSKAPER

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

Tabell 1: *Andel elever i procent vid Heneskolan som uppfyller kravnivån i de nationella ämnesproven i årskurs 5 för åren 2003–2007.*

Tabell 1		Resultatmått för elever i årskurs 5					
		Heneskolan					Riket ¹
		2003	2004	2005	2006	2007	2007
Andel (%) som nått målen i samtliga delprov på de nationella ämnesproven	Engelska	90	98	94	98	94	85
	Matematik	82	100	96	97	91	72
	Svenska	92	98	98	100	89	71

Källa. Kommunens statistik

Kommentar:

Skolans kunskapsresultat redovisas i den senaste kvalitetsredovisningen endast som resultat av de nationella ämnesproven i årskurs 5 under perioden 2003–2006. Resultaten redovisas inte ämnesvis utan som andelen elever som sammantaget uppfyller kraven i proven. Skolan gör inga andra uppföljningar eller sammanställningar av

¹ Uppgifter baserade på ett urval av samtliga huvudmän i riket.

kunskapsresultaten än resultaten av de nationella ämnesproven.

De redovisade resultaten visar emellertid att andelen elever som nått kravnivån på de nationella ämnesproven sjönk märkbart år 2007, från 96-98 procent åren 2004–2006 till 92 procent. Kvalitetsredovisningen innehåller emellertid inget resonemang eller analys av orsakerna till detta. Intervjuer med rektorerna visar också att det inte finns någon samlad kunskap om elevernas resultat i övriga ämnen. Det finns heller ingen samlad kunskap om eventuella skillnader i pojkars och flickors resultat.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna fortlöpande följer upp resultaten så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav,
- om kunskapsresultaten följs upp i alla ämnen,
- om kunskapsresultaten följs upp regelbundet under hela skoltiden,
- om utvecklingssamtal genomförs om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas,
- om en framåtsyftande individuell utvecklingsplan upprättas i samband med utvecklingssamtalen.

Bedömning av området Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultaten:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörernas samlade bedömning är att området är av god kvalitet. Lärarna följer regelbundet upp elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen på ett sådant sätt att de egna undervisningsmetoderna kan prövas mot resultaten. Lärarna genomför i enlighet med bestämmelserna utvecklingssamtal och upprättar individuella utvecklingsplaner för samtliga elever. Skolan har emellertid behov av förbättringsinsatser avseende de individuella utvecklingsplanernas innehåll och kvalitet. Inom bedömningsområdet finns följande förbättringsbehov:

Individuell utvecklingsplan

Enligt grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en framåtsyftande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

Samtliga elever vid Heneskolan får en individuell utvecklingsplan (IUP) i samband med utvecklingssamtalet varje termin. Eleverna är väl medvetna om sina mål i utvecklingsplanen. De utvecklingsplaner som inspektörerna tagit del av är av varierande kvalitet med avseende på målbeskrivningen på kort och lång sikt samt koppling-

en till mål i läroplan och kursplan. Vid intervjuerna med lärare, resursteam och rektorerna framkommer att den nuvarande mallen för IUP kommer att utvecklas men att arbetet med detta har dröjt då förvaltningen antytt att detta arbete ska ske gemensamt för kommunens skolor. Se vidare i Skolverkets allmänna råd om den individuella utvecklingsplanen.

Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra de individuella utvecklingsplanernas innehåll och kvalitet. I detta sammanhang vill inspektörerna också lyfta fram att från och med den 15 juli 2008 har bestämmelsen i 7 kap 2 § grundskoleförordningen om individuell utvecklingsplan bland annat ändrats på så sätt att en sådan plan inte enbart ska vara framåtsyftande. Den ska innehålla omdömen om elevens kunskapsutveckling i varje ämne. Dessa omdömen får vara betygsliknande men de bör anpassas till elevernas ålder och förutsättningar. Det är rektorn som beslutar om den närmare utformningen. Planen får också innehålla annan information om elevens skolgång om rektorn beslutar detta. Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:10) om den individuella utvecklingsplanen kommer att revideras med anledning av ändringen och beräknas vara färdiga under hösten 2008.

1.3 Bedömning och betygssättning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper,
- om lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevernas kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning,
- om lärarna vid bedömning och betygssättning utgår från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna,
- om lärarna vid betygssättningen utnyttjar all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kraven i kursplanerna,
- om betyg sätts enligt författningarnas krav,
- om betygskatalog förs enligt bestämmelserna.

Bedömning av området Bedömning och betygssättning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörernas samlade bedömning är att området är av god kvalitet. Bedömningar av elevernas kunskaper i de ämnen som bedöms är i huvudsak allsidig och görs utifrån de nationella målen i kursplanerna. Resultaten av nationella ämnesprov vägs in i bedömningarna.

1.4 Genomförande av utbildningen

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning,
- om organisation och arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer,
- om eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet,
- om eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former,
- om undervisningen är allsidig och saklig,
- om de som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande,
- om skolan samverkar med arbetslivet och närsamhället,
- om arbetet i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Bedömning av området Genomförande av utbildningen:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektörernas samlade bedömning är att området är av mindre god kvalitet då läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot endast får begränsat genomslag i undervisningen. Eleverna är överlag inte medvetna om mål i läroplan och kursplaner vilket gör det svårt för dem att utöva ett inflytande eller ta ansvar för lärandet och undervisningens planerande. Dock är klassråd (veckosamling) och elevråd väl fungerande. Inom bedömningsområdet finns följande förbättringsbehov:

Utbildningens inriktning

Enligt grundskoleförordningen gäller för grundskolan en läroplan. Läroplanen innehåller de övergripande målen och riktlinjerna för utbildningen. Enligt läroplanen anger mål att sträva mot inriktningen på skolans arbete. De anger därmed en önskad kvalitetsutveckling i skolan. Enligt grundskoleförordningen finns för varje ämne en kursplan. I kursplanen anges de mål som undervisningen ska sträva mot och de mål som eleverna ska ha uppnått efter det femte och det nionde skolåret.

Lärarna uppger vid intervjuer att de tillsammans med kursplanerna även använt sig av läroplanens strävansmål då de konkretiserat målen i kursplanerna. Inspektörerna har emellertid i samband med verksamhetsbesök sett att det varierar mellan lärare och arbetslag i vilken mån läroplanens och kursplanernas strävansmål legat till

grund för undervisningens planering och genomförande, vilket också bekräftas vid intervju med lärare.

Inspektörerna bedömer att skolans verksamhet bör inriktas mer mot läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot.

Inflytande och ansvarstagande för egna lärandet

Enligt läroplanen ska skolan klargöra för elever vilka mål utbildningen har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers rätt till inflytande och påverkan. Elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling förutsätter att de tar ett allt större ansvar för det egna arbetet och för skolmiljön, samt att de får ett reellt inflytande på utbildningens utformning.

Vidare ska läraren enligt läroplanen se till att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad. Rektorn har ett särskilt ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas.

Inspektionen visar att eleverna har god kännedom om målen i kursplanerna. I klassrummen finns målen uppsatta på väggarna och lärarna hänvisar till dessa ibland. Eleverna har emellertid ringa kännedom om läroplanens och kursplanernas strävansmål. I intervjuer med såväl elever, lärare som rektorerna framkommer att elevernas möjligheter till inflytande och ansvarstagande över sitt lärande är begränsat. Ibland händer det att lärarna kan tillmötesgå elevernas önskemål och eleverna själva pratar om idrottsundervisningen som det ämne där man kan ha inflytande. Men ett faktiskt inflytande förefaller inte finnas i den utsträckning som vore möjligt.

Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra arbetet med att öka elevernas kännedom om målen för utbildningen. Vidare bör skolan förbättra arbetet med att utveckla elevernas inflytande och ansvar över sitt eget lärande.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om undervisningen anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande,
- om särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet,
- om det vid behov av särskilda stödåtgärder alltid utarbetas åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Bedömning av området Anpassning av verksamheten till elevernas behov:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektörernas samlade bedömning är att området är av mindre god kvalitet. Skolan har väl fungerande rutiner för att upptäcka barn i behov av särskilda stödåtgärder, upprätta åtgärdsprogram och ge de elever som behöver det särskilt stöd. Inom bedömningsområdet finns följande brister och förbättringsbehov:

Individanpassad undervisning

Enligt läroplanen ska läraren utgå från varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Inspektörerna ser vid lektionsbesök exempel på att lärarna i varierad grad anpassar undervisningen till den enskilde elevens behov och möjligheter. I vissa fall är undervisningen individanpassad i stor utsträckning medan undervisningen i andra fall tar mindre hänsyn till elevernas individuella förutsättningar. Intervjuer med elever och lärare visar att det i hög grad är beroende på enskild lärare i vilken mån undervisningen är individanpassad.

Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla sin förmåga att anpassa undervisningen till den enskilde elevens behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Åtgärdsprogram

Om det genom uppgifter från skolans personal, en elev, elevens vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att eleven kan ha behov av särskilda stödåtgärder, ska rektorn se till att behovet utreds. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Inspektörerna har fått ta del av åtgärdsprogram vilka till sin form motsvarar förordningens krav. Av intervjuer med lärare och rektorerna framgår dock att elevens eventuella behov av särskilda stödåtgärder inte utreds.

Inspektörerna bedömer att skolan inte utreder varje elevs eventuella behov av särskilda stödåtgärder när det framkommer uppgifter om att sådant behov kan föreligga.

2 NORMER OCH VÄRDEN

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dessa komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan utgör en trygg miljö,
- om skolan har en studiemiljö som är inriktad på lärande och ger stöd åt att utveckla kunskaper,

- om skolan/lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete,
- om skolan har ordningsregler som är utarbetade i samverkan med personal, elever och företrädare för elevernas vårdnadshavare,
- om skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet.

Bedömning av området Normer och Värden i studiemiljö och samvaro:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektörernas samlade bedömning är att området är av mindre god kvalitet. Skolan har ordningsregler och utgör en trygg miljö för eleverna. Studiemiljön är inriktad på lärande. Det saknas dock systematik i värdegrundsarbetet och skolans likabehandlingsplan uppfyller inte kraven som ställs på en sådan. Inom bedömningsområdet finns följande brist och förbättringsbehov:

Värdegrundsarbete

Enligt läroplanen ska skolan främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Omsorg om den enskildes välbefinnande och utveckling ska prägla verksamheten. Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder eller för annan kränkande behandling. Tendenser till trakasserier och annan kränkande behandling ska aktivt motverkas. Främlingsfientlighet och intolerans måste bemötas med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser. Enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling ska huvudmannen för verksamheten se till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka diskriminering och för att främja barns och elevers lika rättigheter.

Inspektionen visar att det aktiva värdegrundsarbetet främst bedrivs med hjälp av Friends, en metod där eleverna är delaktiga i första hand som kamratstödjare. Vidare anges i skolans arbetsplan att EQ-arbete är ett viktigt inslag i arbetet med normer och värden. Enligt rektorerna är värdegrundsarbetet emellertid inte systematiskt och följs heller inte upp. De insatser som görs har ofta tillkommit på förekommen anledning.

Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla det målinriktade i värdegrundsarbetet.

Likabehandling

Enligt lagen (2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever råder det numera ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Lagens ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och

förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Huvudmannen ska enligt lagen bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje verksamhet. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för trakasserier och annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar. I likabehandlingsplanen ska åtgärder redovisas och den ska ses över och följas upp varje år. Likabehandlingsplanen ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna och den ska utgå från en kartläggning av den egna verksamheten. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2007:7) för arbetet med att främja likabehandling.

Heneskolan har en likabehandlingsplan som omfattar såväl skola som förskola och fritidshem. De olika verksamheterna är emellertid inte synliggjorda i planen. Vidare har ingen kartläggning av verksamheternas riskområden gjorts och de förebyggande åtgärderna är generella och inte kopplade till någon diskrimineringsgrund. Inspektionen har också visat att barn och elever inte deltagit i arbetet med likabehandlingsplanen.

Inspektörerna bedömer att likabehandlingsplanen inte uppfyller de krav som ställs på en sådan plan.

3 LEDNING OCH KVALITETSARBETE

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan tar emot elever enligt bestämmelserna,
- om varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar,
- om skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna,
- om skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering,
- om eleverna har tillgång till nödvändig utrustning och ändamålsenliga lokaler,
- om utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad,
- om verksamheten i förskoleklassen omfattar minst 15 timmar i veckan eller 525 timmar om året.

Bedömning av området Tillgång till utbildning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektörernas sammanvägda bedömning är att området är av mindre god kvalitet då elever inte har tillgång till elevens val och då ämnet svenska som andraspråk inte anordnas som eget ämne. Dock möjliggör tillgången till läromedel, pedagogiskt material och andra hjälpmedel att eleverna kan få en tidsenlig utbildning.

Garanterad undervisningstid

Enligt grundskoleförordningen ska undervisning i svenska som andraspråk om det behövs anordnas. Svenska som andraspråk ska anordnas i stället för undervisning i svenska. Svenska som andraspråk kan därutöver anordnas som språkval, som elevens val eller inom ramen för skolans ram.

Inspektionen visar att ämnet svenska som andraspråk anordnas i mindre grupp och omfattar under årskurserna 4 och 5 en lektion per vecka. I övrigt deltar eleverna i klassens svenskundervisning vilket gör att undervisningen i svenska som andraspråk blir ett stöd för undervisningen i svenska och inte ett eget ämne.

Inspektörerna bedömer att undervisning i svenska som andraspråk inte erbjuds som ett eget ämne.

Valmöjligheter

Enligt grundskoleförordningen anges i timplanen ett visst antal timmar för elevens val. Undervisningen syftar till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. Styrelsen ska erbjuda eleverna ett allsidigt urval av ämnen som elevens val.

Dokumentstudier och intervjuer med elever och personal visar att Heneskolan inte erbjuder elevens val.

Inspektörerna bedömer att elevens val inte anordnas i enlighet med bestämmelserna i grundskoleförordningen.

3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling**Inom detta bedömningsområde har granskats:**

- om skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver,
- om skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen,
- om skolans pedagogiska personal får den kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt,
- om rektor genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

Bedömning av området Personalens utveckling och kompetens:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörernas samlade bedömning är att området är av god kvalitet. Skolans pedagogiska personal har i huvudsak tillgång till kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter. Rektorerne har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt. Rektorerne bör dock organisera skolan så att den pedagogiska personalens kompetenser i större utsträckning kommer eleverna till del. Den pedagogiska personalens insikter i läroplanen behöver också stärkas. Inom bedömningsområdet finns följande förbättringsbehov:

Personalens utbildning

Enligt skollagen är kommunen skyldig att för undervisningen använda lärare som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva.

Samtliga skolans lärare har lärarutbildning. Skolan har till viss del anpassat sin organisation så att lärarnas kompetens och ämnesinriktning används så att eleverna i de flesta fall har lärare som också har utbildning i de ämnen som de undervisar i. Det finns dock exempel på att lärare även i de högre årskurserna undervisar i ämnen som de inte har utbildning i. Skolan har dessutom i sin organisation under innevarande läsår lagt undervisning i ämnet idrott och hälsa på fritidspedagogerna som inte har utbildning för sådan undervisning.

Inspektörerna bedömer att skolan bör organiseras så att det i undervisningen används lärare som är utbildade för den undervisning de i huvudsak ska bedriva.

3.3 Rektors ansvar**Inom detta bedömningsområde har granskats:**

- om rektor håller sig förtrogen med det dagliga arbetet,
- om rektor som pedagogisk ledare tar det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen,
- om rektorn tar ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen,
- om rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Bedömning av området Rektors ansvar:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektörernas samlade bedömning är att området är av mindre god kvalitet då skolan inte gör uppföljningar, sammanställningar eller utvärderingar av skolans kunskapsresultat i samtliga ämnen vilket är rektorns ansvar. Rektorerna bör därför bli tydligare i sin pedagogiska ledning och ansvarstagande för att verksamheten som helhet ska nå de nationella målen. Rektorerna är dock väl förtrodda med det dagliga arbetet i sitt rektorsområde. Inom området finns följande brist och förbättringsbehov:

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat

Enligt läroplanen ansvarar rektorn för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen.

Inspektionen visar att Heneskolan inte följer upp kunskapsresultaten i andra ämnen än engelska, matematik och svenska. Elevernas måluppfyllelse i övriga ämnen behandlas inte. Genom dokumentstudier och intervjuer med rektorerna och lärarna finner inspektörerna att skolan inte redovisar resultaten i verksamheten annat än när det gäller de nationella ämnesproven i årskurs 5. I skolans kvalitetsredovisning redovisas andelen elever som klarat de nationella ämnesproven i samtliga ämnen. Skolan redovisar inte utvärderingar, analyser eller diskussioner om hur olika metoder och arbetssätt i verksamheten står i relation till kunskapsresultat vid den egna skolan. Inte heller utvärderas hur pojkars respektive flickors resultat utvecklas vid skolan.

Inspektörerna bedömer att det i Heneskolan inte görs någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen.

3.4 Kvalitetsarbete**Inom detta bedömningsområde har granskats:**

- om skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen,
- om kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen.

Bedömning av området Kvalitetsarbete:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektörernas samlade bedömning är att området är av mindre god kvalitet då det i skolans kvalitetsredovisning inte redovisas en samlad bild av skolans resultat ut-

ifrån kursplanernas mål för årskurs 5. Skolan följer inte upp, utvärderar inte och sammanställer inte resultaten i samtliga ämnen. Kunskapen om skolans resultat blir därför inte utgångspunkt för skolans kvalitetsarbete. Några utvärderingar eller analyser av arbetet redovisas inte. Inom området finns följande brist och förbättringsbehov:

Systematiskt kvalitetsarbete

Enligt läroplanen måste skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Ett sådant arbete måste ske i ett aktivt samspel mellan skolans personal och elever och i nära kontakt med såväl hemmen som det omgivande samhället.

Varje arbetslag har för läsåret 2007/08 utarbetat var sin arbetsplan vilka tillsammans utgör Heneskolans arbetsplan. Arbetsplanerna bygger på en gemensam modell där arbetslagen under olika rubriker beskriver hur de tänker arbeta för att utveckla verksamheten. Av arbetsplanen framgår att de olika arbetslagen fokuserar på olika mål vilka inte har någon tydlig koppling till kvalitetsredovisningen. Av intervjuer med rektorerna och personal framgår också att skolan inte rutinemässigt följer upp och analyserar skolans resultat varför de rubriker som formar arbetsplanerna inte bygger på en kunskap om skolans utvecklingsbehov för att nå en högre måluppfyllelse.

Inspektörerna bedömer att skolan bör arbeta med att förbättra sitt systematiska kvalitetsarbete.

Kvalitetsredovisning

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning ska arbetet med kvalitetsredovisning främja skolornas kvalitetsarbete och därigenom bidra till att förverkliga utbildningarnas nationella mål. Kvalitetsredovisningen syftar även till att ge information om verksamheten och dess måluppfyllelse. Enligt förordningen ska kvalitetsredovisningen innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningen ska verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbildningens måluppfyllelse redovisas. I kvalitetsredovisningen ska uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen redovisas. Enligt förordningen ska skolans kvalitetsredovisning utarbetas under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisning.

Heneskolans kvalitetsredovisning bygger på en mall som förvaltningen förser alla skolor med. Enligt lärarna är det rektorerna som skriver kvalitetsredovisningen och syftet är att redovisa skolans verksamhet. Som tidigare nämnts redovisas elevernas kunskapsresultat endast i form av andel elever som uppnått kravnivån på de nationella ämnesproven i årskurs 5. Elevernas måluppfyllelse i övriga ämnen eller andra nationella mål redovisas inte. Vidare saknar kvalitetsredovisningen en redogörelse av vilka åtgärder skolan avser vidta för en ökad måluppfyllelse. Enligt intervjuer med elever, föräldrar och personal har skolans kvalitetsredovisning inte heller utarbetats under medverkan av elever och företrädare för elevernas vårdnadshavare på ett sätt som förordningen föreskriver.

Inspektörerna bedömer att Heneskolan måste upprätta en kvalitetsredovisning i enlighet med förordningen. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:18) om kvalitetsredovisning.

Datum Ort
2008-12-11 Göteborg

Sven-Olof Lundin

Mats Lindström